

บทที่ ๓

การทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยปัจจุบัน

ในบทนี้มุ่งศึกษาการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยปัจจุบันซึ่งมีการศึกษา ๖ ประการ คือ (๑) ความหมายของการทุจริตคอร์รัปชัน (๒) ลักษณะและประเภทของการทุจริตคอร์รัปชัน (๓) สภาพปัจจุบันและปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน (๔) ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน (๕) ผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชัน (๖) ตัวอย่างการทุจริตคอร์รัปชัน (๗) หน่วยงานที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน (๘) สรุป มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๓.๑ ความหมายของการทุจริตคอร์รัปชัน

ประเทศไทยนับเป็นประเทศหนึ่งที่มีภาพลักษณ์เกี่ยวกับการคอร์รัปชัน อยู่ในอันดับต้นๆ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นผลจากการสำรวจ จัดอันดับโดยสถาบันหรือหน่วยงานใด ก็ตาม รวมทั้งจากผลการวิจัยส่วนบุคคลของนักวิชาการในประเทศไทยเองก็ชี้ให้เห็นว่า การคอร์รัปชันในแวดวงราชการไทยนั้นมีอยู่ค่อนข้างสูง ซึ่งจะได้ชัดเจนจากสถิติของข้าราชการที่ถูกร้องเรียนเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน ทุจริต ประพฤติมิชอบที่ปรากฏในรายงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในวงราชการ (ซึ่งปัจจุบันคือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบแห่งชาติ) ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึง พ.ศ. ๒๕๕๖ ชี้ให้เห็นว่า ในบรรดาข้าราชการที่ถูกร้องเรียนมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ ข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ในขณะที่ข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการถูกร้องเรียนมากเป็นอันดับที่สอง นอกจากนั้นข้าราชการในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยก็ถูกร้องเรียนโดยมีจำนวนอยู่ในอันดับกลางๆ จากหน่วยงานราชการไทยทั้งหมด และผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายการคอร์รัปชัน การพิจารณาความหมายการคอร์รัปชัน อาจแบ่งการพิจารณาออกเป็นสองลักษณะได้แก่ (๑) ความหมายในทัศนะสากล และ (๒) ความหมายในทัศนะของคนไทย ดังนี้

๑. ความหมายในทัศนะสากล

การให้ความหมายคำว่า การคอร์รัปชัน โดยพิจารณาจากทัศนะในระดับสากลนั้นอาจพิจารณาจากการให้ความหมายไว้ในพจนานุกรม (Dictionary) เช่น ตามความหมายในพจนานุกรมแบล็ค ลอว์ (Black Law Dictionary) ได้อธิบายว่าหมายถึง “การกระทำที่ไม่ชอบด้วย

กฎหมายอันเป็นการกระทำที่ชั่วช้าและข้อโกงโดยเจตนาที่จะหลีกเลียงกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่ขัดกับตำแหน่งหน้าที่ และสิทธิของผู้อื่นนอกจากนี้ยังหมายถึง การที่บุคคลหนึ่งซึ่งประชาชนไว้วางใจกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยการรับหรือยอมรับประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น” ซึ่งการให้ความหมายข้างต้นนี้ จะสอดคล้องกับ Funk and Wagnall’s New Standard Dictionary of the English Language ที่ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า “การใช้อำนาจไปในทางที่ไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่ โดยเฉพาะการกินสินบน” และ The Shorter Oxford English Dictionary ได้อธิบายไว้ว่า “คอร์รัปชัน เป็นการกระทำให้เสื่อมความซื่อตรง โดยรับสินบนเพื่อช่วยเหลือกัน การใช้วิธีปฏิบัติมิชอบหรือมีการปฏิบัติมิชอบ” นอกจากนั้น Encyclopedias Britannica ก็ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า “การปฏิบัติมิชอบ (corrupt practices) เป็นคำกล่าวโดยทั่วไปรวมถึงการกินสินบนและใช้อิทธิพลเกินขอบเขตแต่มีความหมายเฉพาะการเลือกตั้ง”^๑

๒. ความหมายในทัศนะของคนไทย

ความหมายการคอร์รัปชันในทัศนะของคนไทยในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งจะพบแต่คำว่า การฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยให้ความหมายของคำว่า “ฉ้อราษฎร์บังหลวง” หมายถึง การที่พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บเงินจากราษฎรแล้วไม่ส่งหลวงหรือเบียดบังเงินหลวง^๒ ส่วนพจนานุกรมของบริษัทแพร์พิตยา^๓ ได้ให้ความหมายของคำว่า “คอร์รัปชัน ” ไว้ว่า หมายถึง การฉ้อราษฎร์บังหลวง การเบียดบังเอาไว้โดยอำนาจหน้าที่ราชการ ฉะนั้น คอร์รัปชัน ตามความหมายในพจนานุกรมไทยมีความหมายกว้างขวางมาก คือ หมายถึงการฉ้อราษฎร์บังหลวงตลอดจนการริดไถโดยการที่เจ้าพนักงานเรียกและรับสินบนจากราษฎร เพื่อปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่อันเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ให้สินบน สำหรับการบังหลวงคือการที่เจ้าพนักงานกระทำการทุจริตต่อหน้าที่อันทำให้เกิดความเสียหายแก่ผลประโยชน์ของแผ่นดิน ทั้งนี้จะเป็นไปโดยสมคบกับราษฎรเบียดบังผลประโยชน์นั้นหรือไม่ก็ตาม จากคำนิยามศัพท์ ฉ้อราษฎร์บังหลวงในความหมายตามทัศนะของคนไทยนั้นมีลักษณะเช่นเดียวกับคำว่า คอร์รัปชัน หรือพออนุโลมได้ว่ามีความหมายเช่นเดียวกันกับทัศนะของสากลทั่วไป อันรวมถึงการ ฉ้อราษฎร์ บังหลวง หรือหากจะกล่าวอย่างสั้นที่สุดคือ การทุจริตและการประพฤติมิชอบของข้าราชการ

^๑ สภาวิจัยแห่งชาติ, รายงานผลการวิจัย เรื่อง การทุจริตในวงการราชการ, (กรุงเทพมหานคร : มปท. ๒๕๑๙), หน้า ๑๑-๑๒.

^๒ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (พระนคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕), หน้า ๒๑๐.

^๓ มานิต มานิตเจริญ, พจนานุกรมไทยบริษัทแพร์พิตยา, (พระนคร: โรงพิมพ์ไทยสัมพันธ์, ๒๕๐๗), หน้า ๒๔.

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายในมุมมองที่เกี่ยวกับการทุจริต คอร์รัปชัน ดังนี้ “การทุจริต” เป็นภัยร้ายแรงสำคัญที่ทำลายความมั่นคงของชาติ รัฐบาลจึงมีนโยบายว่าจะสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พร้อมทั้งพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน รวมถึงการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนสนับสนุนการสร้างค่านิยมของสังคมให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตและถูกต้องชอบธรรม คำว่า “มิชอบ” หมายความว่า “ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ คำสั่งของผู้บังคับบัญชา มติคณะรัฐมนตรี แบบธรรมเนียมของทางราชการ หรือตามทำนองคลองธรรม คือไม่เป็นไปตามทางที่ถูกที่ควร”

คำว่า “คอร์รัปชัน” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Corrupt” ซึ่งแปลว่า “คดโกง กินสินบน เหลวแหลก ต่ำช้า ชั่ว ไม่บริสุทธิ์” คำว่า “Corruption” แปลว่า “ความเสื่อมเสีย ความเสื่อมทราม ความเน่าเปื่อย ผุพัง” ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “ทุจริตและประพฤติมิชอบ” “คอร์รัปชัน” (Corruption) นั้น ในภาษาอังกฤษ และฝรั่งเศส มีรากศัพท์มาจากภาษาลาติน Corruptus ซึ่งเป็น past participle ของ Corruptere แปลว่า Break to pieces completely (แตกออกเป็นชิ้น ๆ อย่างละเอียด) ตามความหมายใน Black law dictionary ให้ความหมายว่า เป็นการกระทำไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการกระทำที่ชั่วและคดโกง โดยมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่ขัดต่อตำแหน่งหน้าที่และสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้ยังหมายถึงการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งประชาชนไว้วางใจกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยการรับหรือยอมรับประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น^๔

ผาสุก พงษ์ไพจิตรและสังคีต พิริยะรังสรรค์ ให้คำจำกัดความของการคอร์รัปชัน คือ การใช้อำนาจเพื่อให้ได้มา ซึ่งกำไรตำแหน่ง ชื่อเสียง เกียรติยศ หรือผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มโดยวิธีทางที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือมาตรฐานทางศีลธรรม อาจรวมถึงพฤติกรรมเบี่ยงเบนของผู้มีตำแหน่งในราชการเพื่อให้ได้ผลประโยชน์เข้าตน และพรรคพวกทั้งในด้านสังคมด้านการเงินด้านตำแหน่ง^๕

^๔ Black law dictionary, ๑๙๗๙, p.๕๐.

^๕ ผาสุก พงษ์ไพจิตร และสังคีต พิริยะรังสรรค์, **คอร์รัปชันกับประชาธิปไตย**, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๔๖.

องค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย ได้ให้คำจำกัดความของการคอร์รัปชัน คือ การกระทำโดยของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตน^๖

คำว่า “ทุจริต” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๑) หมายถึง “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น” คำว่า “ทุจริตต่อหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๔ หมายถึง การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่ง หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

ความหมายที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการทุจริต การทุจริตในวงราชการมีหลายรูปแบบ เช่น (๑) ฝ่าฝืน หลีกเลียง หรือบิดเบือนระเบียบแบบแผน หรือกฎข้อบังคับ (๒) จูงใจ เรียกรับ บังคับ ช่มชู้ หน่วงเหนี่ยว กลั่นแกล้ง หรือหาประโยชน์ใส่ตน/พวก (๓) การสมยอม รู้เห็นเป็นใจ เพิกเฉย ละเว้น การกระทำในการที่ต้องปฏิบัติ หรือรับผิดชอบ ตามหน้าที่ (๔) ยักยอก เบียดบังซึ่งทรัพย์สินของ ราชการ (๕) ปลอมแปลง/กระทำใดๆ อันเป็นเท็จ (๖) มีผลประโยชน์ร่วมในกิจการบางประเภทที่สามารถใช้อำนาจหน้าที่ของตนบันดาลประโยชน์ได้

ความหมายด้านมูลเหตุของการทุจริต การทุจริตในวงราชการมีมูลเหตุหลายประการ เช่น (๑) เจ้าหน้าที่ขาดคุณธรรมและจริยธรรม (๒) ขาดกลไกในการลงโทษและการบังคับใช้ กฎหมาย (๓) ขาดการตรวจสอบ และการควบคุม กำกับ ดูแล (๔) เจ้าหน้าที่ได้รับค่าตอบแทน/ เงินเดือน ไม่พอกับการครองชีพ และมีปัญหาหาเศรษฐกิจ หรืออบายมุข (๕) สภาพการทำงานเปิด โอกาส เอื้ออำนวยต่อการกระทำทุจริต กระบวนการปฏิบัติงานมีช่องโหว่

สรุปได้ว่าความหมายของการคอร์รัปชัน ซึ่งตรงกับคำว่า “Corruption” ในภาษาอังกฤษ นั้น ในภาษาไทย คำที่ใช้ในความหมายใกล้เคียงกันมากที่สุดก็คือ คำว่า “ฉ้อราษฎร์บังหลวง” ซึ่ง หมายถึงการเบียดบัง ยักยอกทรัพย์สินของรัฐและของสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนตน รวมถึงการกินสินบาทคาดสินบน และการแสวงหาอำนาจโดยวิธีอันผิดทำนองครองธรรมด้วย จากความหมาย เช่นนี้ การคอร์รัปชัน จึงหมายรวมถึงการทุจริตและประพฤติ มิชอบในวงราชการเช่นเดียวกัน

^๖ องค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย (ออนไลน์). แหล่งที่มา: [http://www.transparency-thailand.org/thai/index.php?option=com_content&task=view&id=๒&Itemid=๔๗. \(๑/๑๒/๒๕๕๔\).](http://www.transparency-thailand.org/thai/index.php?option=com_content&task=view&id=๒&Itemid=๔๗. (๑/๑๒/๒๕๕๔).)

๓.๒ ลักษณะ และประเภทการทุจริตคอร์รัปชัน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปการจัดประเภทการคอร์รัปชัน ได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่จะนำมาจัดแบ่งในการวิจัยนี้แบ่งประเภทการคอร์รัปชัน เพื่อโดยอาศัยแนวคิดของพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว^๗ ผาสุก พงษ์ไพจิตร และสังคีต พิริยะรังสรรค์^๘ ที่ได้ตั้งเป็นกรอบประเด็นการศึกษาเรื่องคอร์รัปชันกับประชาธิปไตยรวมทั้งจากการให้ประเภทการคอร์รัปชันของธานินทร์ กรัยวิเชียร^๙ ได้ดังต่อไปนี้

๑. การเข้าสู่ตำแหน่งหน้าที่การงาน หมายถึง การเรียกร้องผลประโยชน์ทั้งในรูปตัวเงินหรือของมีค่าอื่น จากบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อเป็นการตอบแทนให้บุคคลนั้นได้รับตำแหน่งหน้าที่การงาน หรือ การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจ่ายเงินหรือของมีค่าอื่น ให้กับบุคคลอื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งหน้าที่การงาน

๒. การจัดซื้อจัดจ้างประหวัดราคาวัสดุ ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างทางราชการ หมายถึง การเรียกร้องหรือการได้ผลประโยชน์ตอบแทนจากการจัดซื้อจัดจ้าง ประหวัดราคาวัสดุครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างทางการศึกษาในรูปแบบ อาทิ เงินค่าคอมมิชชั่น (Commission) เงินใต้โต๊ะเพื่อแลกเปลี่ยนกับความคล่องตัว สะดวกในการดำเนินงาน เป็นต้น

๓. ระบบพวกพ้อง คนสนิท หรือระบบอุปถัมภ์ หมายถึง การใช้ความเป็นญาติ คนสนิท หรือพวกพ้องเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเฉพาะตนเฉพาะกลุ่มจากทางราชการหรือหน่วยงานทางการศึกษา

๔. เด็กฝากเพื่อการศึกษา หมายถึง การฝากบุตรหลาน คนสนิท เพื่อให้ได้เข้ารับการศึกษจากสถาบัน และระดับการศึกษาใด โดยไม่เป็นไปตามระบบ และระเบียบการคัดเลือกเข้าศึกษาของสถานศึกษานั้น

๕. การใช้เวลา และสิ่งของราชการในงานส่วนตัว หมายถึง การใช้เวลาที่จะต้องปฏิบัติราชการตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายไปดำเนินงานส่วนตัว โดยไม่ปฏิบัติราชการเต็มเวลา และการนำสิ่งของเครื่องใช้ ตลอดจนยานพาหนะของทางราชการไปใช้ในงานส่วนตัว

^๗ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง องค์ความรู้ว่าด้วยการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการไทย, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ, ๒๕๓๙, หน้า ๗๒.

^๘ ผาสุก พงษ์ไพจิตร และสังคีต พิริยะรังสรรค์, **คอร์รัปชันกับประชาธิปไตย**, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๘๖.

^๙ ธานินทร์ กรัยวิเชียร, **การฉ้อราษฎร์บังหลวง. แผ่นดินไทย เล่ม ๑** (สิงหาคม ๒๕๒๐).

๖. ของขวัญของกำนัลในโอกาสพิเศษ หมายถึง การให้ของขวัญของกำนัลแก่ข้าราชการ คนใดคนหนึ่ง เนื่องในโอกาสหรือเทศกาลสำคัญๆ เช่น วันเกิด วันครบรอบวาระดำรงตำแหน่ง วันขึ้นปีใหม่ เพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ ความคุ้มครองอื่นๆ ที่จะได้รับจากข้าราชการผู้นั้น

๗. การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหารายได้ หมายถึง การที่ข้าราชการหรือพนักงานในหน่วยงานทางการศึกษาที่มีตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งใช้อำนาจจากตำแหน่งนั้นเพื่อเรียกรับผลประโยชน์ตอบแทนจากการให้ความสะดวกหรือเอื้อประโยชน์กับบุคคลที่เข้ามาติดต่อเกี่ยวข้องกับ

สาเหตุการคอร์รัปชันอาจมาจากภายในหรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งสาเหตุภายนอกนี้จะมี ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสาเหตุภายในทั้งเรื่องโอกาส สิ่งจูงใจ และความซื่อสัตย์สุจริตซึ่งอาจ แบ่งได้ดังนี้ประการแรก สาเหตุที่เกิดขึ้นจากภายในของผู้กระทำ ประกอบด้วย (๑) โอกาส ที่จะกระทำแล้วไม่ถูกจับได้หรืออยู่ในตำแหน่งที่เอื้อให้กระทำ (๒) สิ่งจูงใจ ขนาดของผลประโยชน์ที่จะ ได้รับหรือขนาดของผลประโยชน์ที่จะเสียไป เมื่อกระทำการฉ้อราษฎร์บังหลวง (๓) การเสี่ยงภัย หากกระทำไปแล้วผลที่ได้รับจะคุ้มค่าหรือไม่หากกรณีถูกตรวจพบหรือถูกจับได้ (๔) ความซื่อสัตย์ ประการที่สอง เนื่องจากสภาพแวดล้อมภายนอกหรือปัจจัยภายนอก ซึ่งได้แก่ (๑)ด้านเศรษฐกิจ และการครองชีพ (๒) ด้านการเมือง (๓)ด้านสังคม (๔) การบริหารงานของรัฐบาลที่ขาด ประสิทธิภาพ (๕)กฎหมายหรือระเบียบมีช่องว่างหรือข้อบกพร่อง (๖) การมีตำแหน่งที่เอื้อต่อการ กระทำผิด (๗) การตกอยู่ภายใต้อิทธิพลสภาวะสิ่งแวดล้อมและอิทธิพลของผู้ทุจริต (๘) จากหลาย สาเหตุรวม

สรุปได้ว่าลักษณะการทุจริตและประพฤติมิชอบต่อหน้าที่ราชการ มีองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ

๑. มีหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติ หน้าที่ราชการนั้น อาจเกิดจากกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือได้รับมอบหมายก็ได้การมีสิทธิกับการมีหน้าที่ ต้องแยกต่างหากจากกัน เช่น ข้าราชการ มีสิทธิขอเบิกเงินสวัสดิการจากทางราชการ ไม่ถือเป็นหน้าที่ราชการ

๒. ได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบการปฏิบัติหน้าที่ราชการ จะไม่รวมถึงการใช้สิทธิขอเบิกจ่ายเงิน เช่น ข้าราชการมีสิทธิเบิกเงินค่ารักษาพยาบาล แต่ทำ เอกสารเท็จเบิกเงินไป กรณีนี้ไม่ถือว่าเป็นความผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการแต่จะเป็น ความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงสำหรับการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หมายถึง มี หน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติแต่ไม่ปฏิบัติ หรือดเว้นไม่กระทำการตามหน้าที่ จะต้องเป็นกรณีที่ จงใจหรือเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตน ไม่ใช่เรื่องพลั้งเผลอหลงลืม หรือเข้าใจผิด

ส่วนคำว่า “โดยมิชอบ” หมายถึง “ไม่เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ และทำนองคลองธรรม” “การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ” หมายความว่ารวมถึง การเรียกค่าตอบแทนโดยมิชอบในการปฏิบัติหรือเพื่อจะปฏิบัติหน้าที่ราชการ แม้เนื้อหาการปฏิบัติหน้าที่จะเป็นไปโดยถูกต้อง

๓. เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้ประโยชน์ หมายความว่าถึง สิ่งที่เป็นผลดีหรือเป็นคุณหรือผลที่ได้ตามต้องการ ประโยชน์อาจเป็นทรัพย์สิน เงินทอง หรือการอื่นใดที่เป็นผลได้ตามต้องการโดยมิจำเป็นต้องเป็นทรัพย์สิน เช่น ประโยชน์ในการได้สิทธิบางอย่างหรือได้รับบริการพิเศษ เป็นต้น โดยจะต้องเป็นประโยชน์ที่ไม่มีสิทธิที่จะได้รับโดยชอบธรรมการหาประโยชน์ที่จะเป็นความผิดนี้ จะต้องมีการอาศัยหรือให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการไปใช้ประโยชน์ด้วยการหาประโยชน์กับอำนาจหน้าที่ที่ต้องมีส่วนสัมพันธ์กับประโยชน์ที่มีควรได้ หมายถึง ประโยชน์ที่ไม่มีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะได้รับ ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากปัจจัยหลัก อยู่ ๓ ประการ คือ

ประการแรก ทศนคติของคนไทยกลุ่มอาชีพต่าง ที่มีต่อการคอร์รัปชันนั้น มีลักษณะเฉพาะของตัวเอง สำหรับกลุ่มข้าราชการ ทหารและตำรวจนั้น พบว่าประเพณีนิยมปฏิบัติที่มีมาตั้งแต่สมัยดั้งเดิม ยังคงมีอิทธิพลต่อความคิด และการให้ความหมายของคำว่าคอร์รัปชัน อยู่ค่อนข้างมากฉะนั้นพฤติกรรมของการปฏิบัติของข้าราชการที่ไม่สอดคล้องกับแนวความคิดของการเป็น “บุคคลสาธารณะ” หรือ “ข้าราชการสมัยใหม่” จึงปรากฏให้เห็นอยู่โดยทั่วไป การใช้อำนาจรั้งหลวงของข้าราชการด้วยความไม่รู้ หรือด้วยความบริสุทธิ์ ใจจึงยังคงดำรงอยู่ค่อนข้างมาก

ประการที่สอง สาเหตุของการคอร์รัปชันของข้าราชการอยู่ที่ตัวระบบราชการมากกว่าอยู่ที่ตัวข้าราชการในฐานะปัจเจกบุคคล ฉะนั้นการแก้ไขปัญหาจะต้องวางน้ำหนักไปที่การแก้ไข ปัญหาความคิด ความเชื่อของตัวระบบ ความไม่มีประสิทธิภาพของตัวระบบ ควบคู่ไปกับการแก้ไข ปัญหาของตัวข้าราชการในฐานะปัจเจกบุคคล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรายได้ สวัสดิการ จริยธรรมในการทำงาน ความคาดหวังและโอกาสในชีวิตของตัวข้าราชการในระยะยาว

ประการที่สาม ประสิทธิภาพของตัวระบบราชการ หรือการบริหารราชการ แผ่นดินเป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการเกิดการคอร์รัปชัน ในวงราชการ อันนำไปสู่การสูญเสียเงินรายได้ของรัฐบาลการใช้จ่ายเงินของรัฐบาลอย่างไม่มีประสิทธิภาพ มีความล้าหลังในการให้บริการของข้าราชการแก่ผู้ที่มาติดต่อ ประชาชนผู้เสียภาษีไม่ได้รับบริการที่มีคุณภาพ นักธุรกิจต้องใช้จ่ายเงินในการติดต่อกับหน่วยราชการมากขึ้น และธุรกิจต้องมีทุนในการประกอบกิจการสูงขึ้นการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน นั้นควรมีการวางแผนอย่างจริงจังและมีผลที่ให้อำนาจอย่างจริงจัง การวางแผนป้องกันหรือการปราบปรามการคอร์รัปชัน ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยหยุดยั้งเรื่อง

การคอร์รัปชัน ในน้อยลงหรือหายไปมากที่สุด ซึ่งก่อนอื่นในการแก้ปัญหาในประเทศไทยควรจะแบ่งการแก้ไขปัญหาเป็นสองส่วนเพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรม ส่วนแรกควรมีการป้องกันการคอร์รัปชัน เพราะการป้องกันการคอร์รัปชัน มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดในการลดระดับการคอร์รัปชัน ในระยะยาว หลักการคือลดโอกาสหรือปิดช่องโหว่ที่นำไปสู่การคอร์รัปชัน ได้ง่ายมีการทดสอบความซื่อสัตย์ของข้าราชการเป็นครั้งคราว และแสวงหาข้อมูลเรื่องการคอร์รัปชัน ภายในหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง

๓.๓ สภาพปัจจุบันและการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันสร้างความเสียหายให้แก่สังคม เศรษฐกิจ และด้านอื่น รวมไปถึงบุคคลไม่ได้ยึดเอาหลักธรรมมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต การทุจริตคอร์รัปชันจึงเกิดขึ้นในสังคม^{๙๙} อีกนัยหนึ่ง คือการทุจริตคอร์รัปชัน หรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง เมื่อแบ่งเป็นประเภทแล้วจัดได้ ๒ ประเภท คือ

(๑) ประเภทตามน้ำ ได้แก่ การอาศัยเหตุการณ์ อำนาจหน้าที่หรือระเบียบข้อบังคับ หรือดุลยพินิจหรือการตัดสินใจเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนและพรรคพวก

(๒) ประเภททวนน้ำ ได้แก่ การดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนและพวกพ้อง

ค่านิยมการบริโภคของคนไทยยังมีการดำรงชีวิตอย่างฟุ้งเฟ้อ ฟูมเฟื่อย ใช้เงินมากกว่ารายได้ขาดการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง จึงทำให้เกิดการทุจริตเกิดขึ้น ดังนั้นปัญหาเศรษฐกิจกระแสบริโภคนิยมวัตถุนิยม เกิดการใช้จ่ายเงินเกินรายได้ โดยนิยมหรือชื่นชมกันวัตถุนิยม เช่นชื่นชมกับการใช้สิ่งของหรือสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยโครงสร้างของสังคมไทยระบบอุปถัมภ์ ซึ่งระบบอุปถัมภ์นี้เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กระทำคามผิดเกิดขึ้นอาจเกิดจากเหตุที่ไม่รู้ว่ากระทำนั้นเป็นการกระทำที่ผิดมีความจำเป็นในการกระทำเพื่อประโยชน์

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ การแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ไม่สามารถกระทำได้โดยการบังคับใช้กฎหมายกับหน่วยงานภาครัฐเพียง

^{๙๙} ศรัณย์ ฐเกียรติ, การทุจริต: ปัญหาใหญ่ที่ผู้บริหารต้องเผชิญ. Rangsit Business Review ๓

(๖)มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๔), หน้า ๔๖.

อย่างเดียว หากแต่ควรเป็นการเสริมสร้าง ส่งเสริมค่านิยม และกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันโดยภาพรวม ประชาชนคนไทย คงจะได้ยินได้ฟังจากสื่อในเรื่องของการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ ข้าราชการท้องถิ่น ซึ่งมักจะมีปรากฏตามสื่อตีพิมพ์เกือบทุกวัน สำหรับข้าราชการการเมืองนั้นมีการกล่าวหากันจนเป็นที่มาของกระบวนการขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรี เป็นรายบุคคลที่ผ่านมา สำหรับผู้ที่ติดตามการเมืองคงจะได้ฟังและวิเคราะห์กันแล้วว่าฝ่ายใดมีข้อเท็จจริงมากกว่ากัน นั่นถือเป็นกระบวนการตรวจสอบของฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

จากการจัดทำดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน (Corruption Perception Index) ไม่มีประเทศใดในโลกที่ชาวสะอาดหมดจด และสองในสามของประเทศในโลกได้คะแนนความโปร่งใสน้อยกว่า ๕๐ (จากคะแนนเต็ม ๑๐๐) อันบ่งชี้ว่าการคอร์รัปชันกำลังเป็นปัญหาร้ายแรง

ประเทศไทยก็มีปัญหาดังกล่าวไม่แพ้ และดูเหมือนว่าสภาพปัญหาจะหนักหน่วงรุนแรงขึ้นทุกวัน โดยจากการสำรวจ Global Corruption Barometer ๒๐๑๓ พบว่า นักลงทุนจากต่างประเทศกังวลกับปัญหาคอร์รัปชันในประเทศไทยมากที่สุด ขณะที่คนไทยหนึ่งในหกคนยอมรับว่าเคยจ่ายสินบน ขณะเดียวกันการคอร์รัปชันก็ส่งผลเสียต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย โดยมีการคาดการณ์ว่า การคอร์รัปชันสร้างความเสียหายให้แก่ประเทศราว ๑ แสนล้านบาทต่อปี และมันยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศสูญเสียการลงทุนจากต่างประเทศราว ๖,๐๐๐ ล้านบาทในช่วงปี ๒๕๕๐-๒๕๕๕

สถานการณ์การคอร์รัปชันในประเทศไทย การคอร์รัปชันเป็นปัญหาเรื้อรังในระบบเศรษฐกิจและสังคมไทย แม้จะมีความพยายามลดความรุนแรงของปัญหา แต่ก็ยังไม่มีมาตรการใดที่แก้ไขปัญหาได้จริง จากการจัดทำดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน (Corruption Perception Index) โดยองค์กรเพื่อความโปร่งใระหว่างประเทศ (Transparency International) เมื่อปี ๒๕๕๕ ประเทศไทยได้คะแนนความโปร่งใสเพียง ๓๗ จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ ซึ่งอยู่ในลำดับที่ ๘๘ จาก ๑๗๔ ประเทศที่ทำการสำรวจ

สรุปได้ว่าในช่วงที่ผ่านมา มีการเกิดคอร์รัปชันที่เป็นกระบวนการที่ทำแบบถูกกฎหมาย ที่ไม่ได้ถูกตรวจสอบและเฝ้าระวังเองโดยการฮั้วประมูลในโครงสร้างพื้นฐานและช่องทางที่เปิดกว้าง

ให้กับผู้มีอำนาจอาศัยช่องทางและโอกาสในการดำรงตำแหน่งเพื่อสร้างความร่ำรวยให้เกิดขึ้นแก่ตนเองและครอบครัว โดยไม่ได้คำนึงถึงส่วนรวมของคนส่วนใหญ่

๓.๔ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน คือ (๑) จิตใจและความโลภของแต่ละบุคคลคนในสังคมส่วนใหญ่นับถือความร่ำรวยยอมเป็นแรงจูงใจในการแสวงหาเงินทองภาวะเศรษฐกิจที่บีบคั้น (๒) การใช้อำนาจของผู้บริหารในทางที่มีขอบระบบอุปถัมภ์หรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับลูกน้องสร้างลูกน้องไว้ช่วยเหลือตนในเรื่องต่างๆ (๓) ค่านิยมแบบนิยมพวกพ้องและเครือญาติความสัมพันธ์ในเชิงผลประโยชน์ (๔) ระบบการควบคุมและตรวจสอบที่ขาดประสิทธิภาพความรู้เท่าไม่ถึงการณ์^{๑๑} อีกนัยหนึ่งกล่าวได้ว่าปัจจัยที่เกื้อหนุนให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน มี ๔ ประการ คือ

ประการที่ ๑ เรื่องคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกความรับผิดชอบและวินัยที่จะควบคุมบังคับตนเอง นั่นคือ หิริโอตตปปะ ความเกรงกลัวละลายต่อการทำบาปทำผิด หรือถ้าเป็นผู้ที่นับถือพระเจ้า นั่นก็คือความเคารพยำเกรงในพระเจ้า โดยการไม่กระทำความผิดและทำแต่ความดี ซึ่งเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องส่วนบุคคล

ประการที่ ๒ เรื่องสังคม นั่นคือค่านิยมของสังคม ถ้าเราไม่ไปบูชาคนมีเงิน มีทอง คือติดกับวัตถุ และยึดถือคุณความดี ใครคดโกง อย่าไปยอมรับ อย่าไปให้เกียรติ รุมประณาม พวกนี้จะไปไพล่หน้าทีไหนเผอิญพลิกเผอิญเกลือกได้ มีสิ่งที่เรียกว่า การปิดล้อมทางสังคม (Social Sanction) ก็จะทำให้คนที่คิดจะทำอะไรไม่ดีต่อประเทศชาติต้องคิดหนัก เพราะจะกระทบไปถึงลูกหลานของตนเองด้วย

ประการที่ ๓ เรื่องใครมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาด โดยเฉพาะอำนาจทางการเมือง อำนาจในการปกครอง อำนาจทางการยุติธรรม เพราะถ้ามีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาด มันมีแนวโน้มตามจิตใต้สำนึกที่จะโกง ปราชญ์ชาวตะวันตกกล่าวว่า (Absolute power corrupts Absolutely) หมายความว่าถ้ามีอำนาจเบ็ดเสร็จก็จะโกงอย่างเบ็ดเสร็จเช่นกัน ดังนั้นจะต้องมีการ

^{๑๑}สนธิ เจริญรัฐ, **ไอ้ว่าอาณาประชาราษฎร์**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, ๒๕๐๗),

คานอำนาจแม้ว่าจะทำให้การทำงานล่าช้าไปบ้างก็ยังมีดี ฉะนั้นการที่ประชาชนจะมอบอำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นของตนให้ใคร ต้องมั่นใจว่ามีการคานอำนาจกันได้

ประการที่ ๔ มาตรการทางกฎหมายที่เด็ดขาดในการจัดการกับพวกทุจริตคอร์รัปชัน ในประเทศจีน ถ้ามีการทุจริตคอร์รัปชัน แล้วจับได้ โทษถึงประหาร สมัยก่อนยุคเติ้งเสี่ยวผิง เขาแห่ประจานด้วยขี้าก่อนประหาร แต่กระนั้นก็ยังไม่หมด แม้ในแผ่นดินจีนที่มีการปกครองที่เข้มงวดตามระบอบคอมมิวนิสต์^{๑๒}

ดังนั้น จึงต้องย้อนกลับไปดูที่ปัจจัยแรกคือ จิตสำนึกของบุคคล เรื่องนี้มีสามสถาบันที่จะช่วยได้ คือ สถาบันที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษา ที่จะต้องอบรมบ่มนิสัยตั้งแต่เด็กๆ แต่ปัจจุบันเราเน้นแต่ทางวิชาการให้คนเก่ง แต่ถ้าทำให้คนเก่งแต่ไม่มีคุณธรรม ก็โกงทุจริตคอร์รัปชัน สถาบันครอบครัวต้องหมั่นอบรมลูกหลานให้เป็นคนดี ไม่คดโกงใคร อย่ามัวแต่ทำงานหาเงิน เพราะถ้าลูกหลานเราเป็นคนดี เราได้บุญ ประเทศชาติประชาชนเป็นสุข สถาบันสุดท้ายคือ สถาบันทางศาสนา ช่วยกันขัดเกลาให้คนทั้งหลายเป็นคนดีมีศีลธรรม และที่สำคัญต้องเป็นตัวอย่งที่ดีด้วย เช่นเดียวกับ พ่อแม่ผู้ปกครอง ถ้าลูกหลานไม่ดีลงโทษผู้ปกครองด้วย ถ้าพระหรือนักบวชทำตัวไม่ดีไม่เป็นแบบอย่างที่ดี อย่าถึงกับอาบัติปาราชิก แค่ออกติเตียน โลกวัชชะ ก็ต้องลงโทษให้มากกว่าคนทั่วไปหรือฆราวาส เพราะถือว่าเป็นผู้ทรงศีล มีความรู้ความเข้าใจ บวชเรียนมาแล้ว หากทำผิดเสียเองต้องลงโทษหนักกว่าคนที่รู้น้อยกว่า เหมือนข้าราชการ หรือคนที่จบสูง มีตำแหน่งหน้าที่สูง ถือว่าผ่านงานมานาน มีความรู้ดี หากทำผิดต้องลงโทษมากกว่าปกติ ส่วนคนที่ทำงานด้านความยุติธรรมยิ่งต้องรับผิดชอบมาก เพราะมีหน้าที่จะต้องผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรม ซึ่งตัวเองอาจมาทำงานโดยสมัครใจ หากบิดเบี่ยงต้องโดนโทษหนัก ทั้งนี้รวมทั้งผู้ที่สาบานตนว่าจะพิทักษ์สันติราษฎร์หรือป้องกันประเทศ เป็นต้น^{๑๓}

^{๑๒} คอร์รัปชันเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ชาติหายนะ, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.democratic-army.com/index.php/21-july2013/41-2013-07-02-12-02-25>

^{๑๓} ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ผลของการคอร์รัปชันที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมือง, เอกสารอัดสำเนา, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ม.ป.ท., ๒๕๑๙), หน้า ๙๑.

๓.๕ ผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชัน

การศึกษาผลกระทบการทุจริตคอร์รัปชัน เกิดจากปัญหาคอร์รัปชัน เป็นผลกระทบในแง่ลบทั้งสิ้น ซึ่งมีอยู่หลายประการ พอนำมากล่าวโดยสรุปได้ ดังนี้

๑. ผลเสียทางเศรษฐกิจ เมื่อมีการกระทำอันเป็นการทุจริตคอร์รัปชัน หรือฉ้อราษฎร์บังหลวงในส่วนของการค้า ก็จะทำให้ราคาสินค้ามีอัตราสูงขึ้นเพราะต้องมีการบวกค่าใช้จ่ายส่วนนี้เข้าไปด้วยตัวอย่าง A. การค้าไม้ของพ่อค้าเฟอร์นิเจอร์ (ต้องจ่ายค่าผ่านทางให้กับตำรวจทางหลวง) B. การขนส่งสินค้า (พวกรถบรรทุกสินค้าต้องบรรทุกเกินพิกัด)

๒. ผลเสียทางการเมือง แบ่งออกเป็น ๒ ด้าน คือ

๒.๑) ผลเสียทางการเมืองภายในประเทศการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น การซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง ทำให้ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ในประเทศไทยไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่แท้จริง คือ การที่ประชาชนทั้งประเทศมีอธิปไตย คือ การปกครองของประเทศสอดคล้องกับกฎหมายและกติกาของสังคมตัวอย่าง ประชาธิปไตย คือ เสียข้งมากเป็นใหญ่หรือกรณีภิกษุในเมืองโกสัมพี ทำไมพระพุทธรเจ้าเสด็จหนีไปอยู่ป่าปาสีเลยกะ

๒.๒) ผลเสียทางการเมืองภายนอกประเทศประเทศที่มีสถิติการทุจริตคอร์รัปชันสูงๆ จะทำให้ไม่ค่อยได้รับเกียรติและความน่าเชื่อถือจากต่างประเทศ และในเวลามีการประชุมร่วมกับระดับนานาชาติ ประเทศที่ไม่มีความน่าเชื่อถือเหล่านี้ก็จะถูกอภิปราย ตำหนิ หรือไม่ค่อยได้รับการให้ความสำคัญ

๓. ผลเสียทางสังคมการทุจริตคอร์รัปชัน ทำให้ประโยชน์ของประชาชนต้องเสียหาย และเกิดความเสียหายในการดำเนินชีวิตในสังคม เพราะการทุจริตคอร์รัปชัน ทำให้มาตรฐานในการดำเนินชีวิตของประชาชนตกต่ำลง และเสี่ยงภัยอันเป็นผลมาจากการทุจริตคอร์รัปชัน นอกจากนี้การทุจริตคอร์รัปชัน ถือได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่ทำลายศักดิ์ศรี ความภาคภูมิใจ และคุณค่าของความ เป็นมนุษย์นอกจากที่กล่าวมาแล้ว การทุจริตคอร์รัปชัน ยังคงให้เกิดผลเสียที่กล่าวโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. รัฐเสียผลประโยชน์อันพึงได้

๒. เจ้าหน้าที่ข้าราชการถูกบั่นทอนกำลังใจในการทำงาน

๓. ด้านประชาชนเสียผลประโยชน์และเสื่อมศรัทธาระบบ^{๑๔}

ทุกคนรู้ว่าคอร์รัปชันเป็นเรื่องชั่วร้าย เป็นความผิดทั้งทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม แต่ดูเหมือนการปลูกจิตสำนึกในบาปบุญคุณโทษตามค่านิยมวัฒนธรรมและศาสนาดูจะไม่ได้ผล เนื่องด้วยผลประโยชน์ที่มหาศาล และค่านิยมที่เชื่อว่าการ “แก้กรรม” สามารถทำได้ โกงแล้วก็ไปสร้างวัด สร้างพระ ผู้คนก็จะนิยมยกย่องผู้ที่มีอำนาจและมั่งคั่งเสมอไปมีความเชื่อว่า การจะต่อสู้กับคอร์รัปชันให้ได้ผล สังคมจะต้องรับรู้รายละเอียดในโทษของคอร์รัปชันอย่างแจ่มชัดเท่านั้น จึงจะสามารถผนึกสรรพกำลังในการทำสงครามระยะยาวได้ ในที่นี้ผมจะขอเรียบเรียงถึงโทษมหันต์ของคอร์รัปชัน ๖ ประการ ดังต่อไปนี้

๑. ความไม่มีประสิทธิภาพของนโยบายการคลัง หากมีการทุจริตคอร์รัปชัน นอกจากทำให้ทรัพยากรส่วนนี้รั่วไหลไม่เกิดประโยชน์ตามสมควรแล้ว ยังทำให้เกิดการบิดเบือนการตัดสินใจในนโยบายการคลัง ทำให้ทรัพยากรภาครัฐซึ่งเป็นทรัพยากรที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ถูกจัดสรรและใช้งานอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

๒. คุณภาพและต้นทุนของบริการพื้นฐาน โดยเหตุที่รัฐเป็นผู้รับผิดชอบบริการพื้นฐาน สาธารณะแทบทั้งหมด การที่มีการทุจริตคอร์รัปชัน อย่างกว้างขวางในทุกภาคส่วน ทำให้บริการพื้นฐานมีคุณภาพต่ำ ปริมาณไม่เพียงพอ และมีต้นทุนสูง ทำให้ระบบเศรษฐกิจไม่มีประสิทธิภาพในการแข่งขัน

๓. ทำให้เกิดการเบี่ยงเบนของการจัดสรรทรัพยากรในภาคเอกชน เนื่องด้วยคอร์รัปชันขนาดใหญ่มักเกิดขึ้นในภาคที่ไม่ใช่สินค้าบริการในตลาดโลก หรือที่เรียกว่า Non-Tradables ซึ่งอำนาจรัฐสามารถเอื้อประโยชน์ได้มากเพราะช่วยกีดกันการแข่งขันได้ ซึ่งจะทำให้เกิดกำไรอย่างมาก ทำให้ทรัพยากรจำนวนมากไหลเข้าสู่ภาคนี้เกินสมควร ทั้งทรัพยากรเงินทุนและทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ คือ ฉลาด เก่ง แต่ไม่มีสำนึกคุณธรรม

^{๑๔} ผาสุก พงษ์ไพจิตรและสังคีต พิริยะรังสรรค์, *คอร์รัปชันกับประชาธิปไตยไทย*,

(กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๘๒.

๔. การบันทึกองค์สภาพการแข่งขันของประเทศโดยรวม

๕. ความเหลื่อมล้ำในสังคมซึ่งเป็นปัญหายิ่งใหญ่ในปัจจุบัน ก็มีสาเหตุไม่น้อยที่มาจาก การทุจริตคอร์รัปชัน การที่เราไม่ปรับปรุงศักยภาพในการแข่งขัน ทำให้ภาคเศรษฐกิจจำเป็นต้องไป กัดเงินเดือน ค่าจ้าง ราคาสินค้าเกษตร เป็นต้น^๕

๖. ในส่วนของความแตกแยกในสังคมไทย ซึ่งนอกจากจะเกิดจากความเหลื่อมล้ำแล้ว การที่มีคนกลุ่มใหญ่ใช้ความพยายามทุกวิถีทาง ที่จะพยายามเข้าถึงหรือได้มาซึ่งอำนาจรัฐ โดยไม่ คำนึงถึงวิธีการและต้นทุนที่ใช้ เนื่องจากมีผลตอบแทนที่สูงคุ้มค่า

สรุปได้ว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาสังคมที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศใน ทุกด้าน การทุจริตคอร์รัปชันหรือการใช้อำนาจรัฐบังหลวงเป็นปัญหาที่ร้ายแรงที่สุดของสังคมไทยใน ปัจจุบัน รากเหง้าของการทุจริตคอร์รัปชันได้แผ่ขยายและฝังลึกไปสู่สังคมทุกภูมิภาค บ่มเพาะ และ เพิ่มพูนทั้งปัญหาการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ และจากการศึกษาของ ผาสุก พงษ์ไพจิตร และ คณะ พบว่า ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในระบบราชการไทย จนกล่าวได้ ว่าทุจริตคอร์รัปชันได้กลายเป็นมะเร็งร้ายของสังคม การลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในระบบ ราชการ มีอาจคาดหวังให้หน่วยงานต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน อย่างเช่น ป.ป.ป. เป็นผู้ทำหน้าที่แต่ผู้ เดียวได้ หน่วยงานสำคัญที่มีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน จะต้องมีการตรวจสอบภายใน และ ระบบป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันของตนเองด้วย ป.ป.ป. ควรมุ่งเน้นไปที่จุดสำคัญ เช่น ประเด็น เรื่องระบบส่วย การกินตามน้ำ เป็นต้น^๖

การป้องกันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันจะต้องอาศัยคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาป ต่อการกระทำผิด มีอุดมการณ์ที่ดีและไม่ยกย่องค่านิยมที่ผิด ใช้ อำนาจโดยไม่เป็นธรรม รวมถึงลดปัญหารายจ่าย เพิ่มรายได้เพื่อลดปัญหาหรือแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันได้

^๕ ผาสุก พงษ์ไพจิตรและสังคีตพิริยะรังสรรค์, **คอร์รัปชันกับประชาธิปไตยไทย**. (กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๕๖.

^๖ ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ, **การคอร์รัปชันในระบบราชการไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. (กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๑๑๖.

(๑) การขาดคุณธรรม

ผู้ที่ทุจริตข้อราษฎรบังหลวงกล่าวได้ว่าเป็นผู้ขาดคุณธรรม คุณธรรมที่ขาดได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความละเอียดรอบคอบ และเกรงกลัวบาป ความกตัญญูกตเวที ในสมัยก่อน ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่ได้รับการเน้นเป็นพิเศษ ถือว่าเป็นเครื่องวัดความดีของคน คนที่ขาดความซื่อสัตย์สุจริตถือว่าเป็นคนไม่ดี เป็นคนที่ไม่ควรคบ เป็นคนที่ไม่ควรเอาเข้ามาทำงานในพระพุทธศาสนา ความซื่อสัตย์สุจริตหรือสัจจะถือเป็นหลักธรรมที่สำคัญ เป็นหลักธรรมที่สอดแทรกอยู่ในข้อแรกของสมาธิธรรม ๔ ในข้อ ๒ ของอธิษฐานธรรม ๔ ในข้อ ๔ ของเบญจ-ธรรม ๕ ในข้อ ๗ ของบารมี ๑๐ คือ สัจจะ หมายถึง ความจริง ความซื่อตรง ความซื่อสัตย์ ความจริงใจ ผู้มีสัจจะจะต้องมีความจริงต่อคำพูด การกระทำ หน้าที่และบุคคล คือจะต้องพูดจริง ทำจริง ซื่อตรงต่อหน้าที่ มีความจริงใจต่อผู้อื่น ผู้มีสัจจะ จะต้องมีความจริงต่อคำพูด การกระทำ หน้าที่ และบุคคล คือจะต้องพูดจริง ทำจริง ซื่อตรงต่อหน้าที่ที่มีความจริงใจต่อผู้อื่น ผู้มีสัจจะจะไม่เป็นผู้ทุจริตไม่ว่าในกรณีใดๆ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาธีรราชเจ้า ผู้ทรงก่อตั้งกองเสือป่าและกองลูกเสือ ได้ทรงอบรมสั่งสอนให้เสือป่าและลูกเสือยึดมั่นอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต ได้พระราชทานคำขวัญแก่เสือป่าและลูกเสือว่า “เสียชีพอย่าเสียสัตย์”

(๒) การขาดอุดมการณ์และอุดมคติ

อุดมการณ์ หมายถึง อุดมคติอันสูงส่งที่มุ่งใจมนุษย์ให้พยายามบรรลุถึงอุดมคติ หมายถึง จินตนาการที่ถือว่าเป็นมาตรฐานแห่งความดีความงาม และความจริงใจทางใดทางหนึ่ง ที่มนุษย์ถือว่าเป็นเป้าหมายแห่งชีวิตของตนคนที่มีอุดมการณ์หรืออุดมคติจะเป็นผู้มีเป้าหมายของชีวิตและจะดำเนินชีวิตด้วยอุดมการณ์หรืออุดมคติ คือคุณธรรม ความดี ผิดกับผู้ที่ไม่มีอุดมการณ์หรืออุดมคติ ที่จะทำทุกอย่างเพื่อให้ตนได้รับประโยชน์ว่าการกระทำนั้นจะผิดและไม่ถูกต้องตามศีลธรรมผู้ที่ทำงานให้ได้ผลและประสบความสำเร็จ จึงต้องมีคุณธรรมที่สำคัญ ๓ ประการ คือ ความกระตือรือร้น ความบริสุทธิ์ใจ และความมีอุดมคติอุดมการณ์หรืออุดมคติจึงมีความสำคัญ ดังนี้ (๑) ทำหน้าที่เป็นเป้าหมายของชีวิต(๒) เป็นพลังผลักดันให้พยายามทำงานจนได้รับความสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย(๓) ทำให้จิตใจมั่นคงอยู่ในคุณธรรมความดี ในการทำงานเพื่อสังคมและประโยชน์ส่วนรวม

ผู้ที่มีอุดมคติจึงได้เปรียบผู้ที่ไม่มีอุดมคติ เพราะมีอุดมคติซึ่งเปรียบเสมือนแสงสว่างที่นำทางให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้ ส่วนผู้ที่ไม่มีอุดมคติเหมือนคนที่ขาดแสงสว่างเป็นผู้ที่ตกอยู่ในความมืด คือ มีใจที่มืดบอด เขาอาจจะมีเงิน มีตำแหน่งที่สูง มีอำนาจวาสนา แต่เขาอาจ不会有ความสุข ความผิตและความชั่วที่เขาทำอาจจะเป็นไฟที่เผาผลาญจิตใจของเขาให้ร้อนรนเหมือนนรกที่อยู่ในใจ และเมื่อกรรมชั่วให้ผล เขาจะได้รับผลกระทบตามกรรมที่เขาได้ทำไว้อย่างแน่นอน เหมือนคนกินขนมหวานที่เจือด้วยยาพิษ ตราบใดที่ยาพิษยังไม่ให้ผลเขาก็จะได้รับความหวานจากขนม

(๓) มีค่านิยมที่ผิด

ในปัจจุบันค่านิยมของสังคมได้เปลี่ยนไปจากเดิม ก่อนนี้เราเคยยกย่องคนดี คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต แต่ในปัจจุบันเรากลับยกย่องคนที่มีเงิน คนที่เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี คนที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับความคิดจิตใจของคนที่ย่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อมมีข้อความดังนี้“ในบ้านเมืองเราทุกวันนี้มีเสียงกล่าวกันว่า ความคิดจิตใจของคนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อม ความประพฤติที่เป็นความทุจริตหลายอย่างมีท่าทีที่จะกลายเป็นสิ่งที่คนทั่วไปพากันยอมรับและสมยอมให้กระทำกันได้เป็นธรรมดา สภาพการณ์เช่นนี้ย่อมทำให้วิถีชีวิตของแต่ละคนมีดมัวลงไป เป็นปัญหาใหญ่ที่เหมือนกระแสดลื่นอันไหลเข้ามาท่วมทั่วไหมด จำเป็นต้องแก้ไขด้วยการช่วยกันฝืนคลื่นที่กล่าวนั้น

การดำเนินชีวิตของเรา เราต้องขมใจไม่กระทำการสิ่งใด ที่เรารู้ผิดด้วยใจจริงว่าชั่วว่าเสื่อม เราต้องฝืนต้องห้ามความคิดและความประพฤติทุกอย่างที่รู้สึกว่าจะขัดกับธรรมะ เราต้องกล้าและบากบั่นที่จะกระทำการที่เราทราบว่าเป็นความดี เป็นความถูกต้องและเป็นธรรมถ้าเราช่วยกันทำเช่นนี้ได้จริงๆ ให้ผลของความดีบังเกิดให้มากขึ้นๆ ก็จะช่วยค้ำจุนส่วนรวมไว้มิให้เสื่อมลงไป และจะช่วยให้ฟื้นคืนดีขึ้นเป็นลำดับ”ผู้ที่มีค่านิยมที่ผิดเห็นว่าการทุจริตเป็นวิถีชีวิตเป็นเรื่องปกติธรรมดา เห็นคนชื้อเป็นคนซื่อ เห็นคนโกงเป็นคนฉลาด ย่อมจะทำการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยไม่มีความละอายต่อบุญและบาป และไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายของบ้านเมือง

(๔) ใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม

บุคคลใดที่มีอำนาจและมีความโลภเห็นแก่เงิน ก็ย่อมจะคอร์รัปชั่น การมีอำนาจอย่างเดียวก็ย่อมจะคอร์รัปชั่น การมีอำนาจอย่างเดียว จึงไม่ทำให้คนทุจริต แต่การมีอำนาจโดยมีความโลภเห็นแก่เงิน จึงทำให้คนทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงกรณีตัวอย่างข้าราชการที่มีอำนาจเป็นจำนวน

มากที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการรับใช้แผ่นดินด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีประวัติต่างปร้อยในเรื่องการทุจริต อาทิ จอมพลเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสงชูโต) เป็นผู้บัญชาการทหารบกคนแรก ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับการยกย่องว่าเป็นทหารเสือหนักแน่นมั่นคง ถือความซื่อสัตย์ ความกตัญญูและความจงรักภักดีที่ซื่อตรงต่อหน้าที่ โดยไม่มีประวัติต่างปร้อยในเรื่องใดทั้งสิ้นท่านได้ปฏิบัติตามคำสอนของบิดาของท่าน คือ พระยาสุรศักดิ์มนตรี (แสง ชูโต) อย่างเคร่งครัด คำสอนของบิดาของท่านมี ๓ ข้อ ดังนี้ (๑) ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักคุณบิดามารดา และญาติพี่น้อง ทั้งผู้มีคุณที่ได้อุปการะมาแล้ว (๒) เมื่อได้ทำความผิดสิ่งใดไม่ให้พูดปดหรือแก้ตัวด้วยความเท็จ (๓) ไม่ให้ประพฤติตนด้วยการข่มเหงและเบียดเบียนผู้ใดเป็นอันขาด

เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี ได้ทำงานให้ราชการอย่างเอาจริงเอาจังโดยเสียสละทั้งชีวิตและเงินทอง เงินที่เบิกจากหลวงไม่ได้ ท่านก็ออกเงินส่วนตัวใช้เอง เช่น ท่านได้สั่งซื้อเครื่องขึงตวงวัดมาใช้ในราชการแต่เบิกเงินไม่ได้ ท่านก็ต้องใช้เงินส่วนตัว เมื่อคราวไปหลวงพระบางเจ้านายลาวยืมเงินจากท่านไปปลูกบ้านที่ถูกจีนฮ่อเผาเป็นเงิน ๔๕,๐๐๐ บาท ได้เจรจาขอเงินคืนก็ไม่ได้ผล นอกจากนี้ยังต้องใช้เงินซึ่งเป็นหนี้หน่วยงานต่างๆ ที่หยิบยืมคราวไปปราบฮ่อเป็นเงิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท ท่านต้องใช้หนี้เองทั้งสิ้น ท่านไม่ได้คิดคอบโกยเงินทองของทางราชการแต่อย่างใดเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีได้เขียนบันทึกในสมุดพกส่วนตัวของท่านไว้ดังนี้เราได้ทำราชการทุกสิ่ง มิได้ละทิ้งให้ราชการท่านเสียแต่ความสุขในตัวเองนั้นหาไม่เลย วันหนึ่ง ๒๔ ชั่วโมง เราก็ทำตลอดวันไว้แต่นอนหลับไปเท่านั้น เราได้ใช้เงินหลวงปีหนึ่งกว่าหมื่นซึ่งผลประโยชน์ที่เราได้ก็ชั่วแต่เงินเดือนที่พระราชทานเท่านั้น ความจนก็เบียดเบียนเราเข้ามาทุกวัน เวลา อาหารจะเลี้ยงพี่น้องก็ไม่ค่อยจะพอรับประทาน บ้านก็ไม่พอกันอยู่ ถึงตัวเราจะได้รับความลำบากถึงเพียงนี้ เรายังมีสันดานอันซื่อตรงอยู่เสมอ ที่เราทนได้ก็เพราะเรามีกตัญญูต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและบิดามารดาของเราซึ่งเป็นผู้มีพระเดช พระคุณอันยิ่งใหญ่”

(๕) มีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย สาเหตุอีกประการของการทุจริต คือ การมีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย ทำให้ต้องเป็นหนี้สิน เมื่อไม่สามารถจะหาเงินมาได้โดยทางสุจริต ก็ใช้วิธีทุจริตกรณีตัวอย่างสำหรับข้าราชการที่มีเงินเดือนและรายได้ไม่พอกับรายจ่ายของตนเองและครอบครัว จึงต้องฉ้อราษฎร์บังหลวง การฉ้อราษฎร์ก็โดยการเรียกร้องผลตอบแทนจากผู้มารับบริการหรือการรับสินบนเป็นการโกงเงินประชาชน ส่วนการบังหลวง คือการทุจริตเงินหลวง เช่น ยักยอกเงินที่จะต้อง

ส่งให้หลวงหรือเบิกเงินเกินกว่าที่มีสิทธิจะเบิกได้ เป็นการโกงเงินแผ่นดินหรือแม้แต่ผู้ที่ทำงานเอกชน ติดการพนัน หรือมีการใช้จ่ายเงินเกินฐานะ และยิ่งสถานการณ์ของการแพร่ระบาดของบัตรเครดิตทำให้ขาดสติ ยับยั้งชั่งใจ ใช้จ่ายเงินเกินตัว ทำให้มีหนี้สินที่ไม่สามารถนำมาคืนหรือผ่อนส่งได้ จึงเกิดความคิดชั่ววูบหรือความตั้งใจในการก่อคดีต่างๆ เช่น การปล้นร้านทอง หรือบางรายไม่มีทางออกในการแก้ไขปัญหา ใช้วิธีการดับชีวิตตนเองเป็นการแก้ไขปัญหา เป็นต้นสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากความอยากได้ อยากมี อยากเป็นทั้งสิ้น ฉะนั้น การประพฤติปฏิบัติตนโดยการเดินตามรอยพระยุคลบาท และนำคุณธรรม ๔ ประการตามพระบรมราชาโชวาทตรงกับหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เรื่อง ฆราวาสธรรม เป็นหลักการครองชีวิตของคฤหัสถ์มี ๔ ประการ ดังนี้

(๑) สัจจะ คือ ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง ความจริง คือ จริงใจ พูดจริง ทำจริง

(๒) ทมะ คือ การข่มใจ รู้จักควบคุมจิตใจของตนเอง ปรับปรุงตนเองให้เจริญก้าวหน้าด้วยสติปัญญา

(๓) ขันติ คือ ความอดทน อดกลั้น ทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง ไม่หวั่นไหว ไม่ท้อถอย

(๔) จาคะ คือ ความเสียสละ เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สละความสุขสบายของตนในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น ไม่เห็นแก่ตัว พร้อมทั้งจะร่วมมือช่วยเหลือเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ไม่คับแคบเห็นแก่ตนหรือเอาแต่ใจตัว ดังนั้น ความซื่อสัตย์ สุจริต ของทุกคนในชาติ จำเป็นจะต้องให้ความร่วมมือและให้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในสังคม ทั้งนี้สามารถแบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ

๑. ภาครัฐ ต้องบริหารทรัพยากรสังคมที่โปร่งใส ซื่อตรง เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและสมรรถนะสูงในการนำบริการของรัฐที่มีคุณภาพไปสู่ประชาชน โดยเน้นการเปลี่ยนทัศนคติค่านิยมและวิธีทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ถือเอาประโยชน์ของประชาชนเป็นจุดมุ่งหมายในการทำงาน และสามารถร่วมทำงานกับประชาชนและภาคเอกชนได้อย่างราบรื่น

๒. ภาคธุรกิจเอกชน ต้องสนับสนุนให้หน่วยงานของเอกชนและองค์กรเอกชนต่างๆ มีกติกากการทำงานที่โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ซื่อตรงเป็นธรรมต่อลูกค้า มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีระบบตรวจสอบที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานการให้บริการร่วมทำงานกับภาครัฐ และประชาชนอย่างราบรื่นและไว้วางใจซึ่งกันและกัน

๓. ภาคประชาชน ต้องสร้างความตระหนักตั้งแต่วัยเด็กบุคคลถึงระดับกลุ่มประชาสังคม ในเรื่องสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อเป็นพลังของประเทศที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการของการสร้างกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี การทำกุศลให้ถึงพร้อม การไม่ทำบาปทั้งปวง การทำจิตให้ผ่องใส การไม่ทำบาปทั้งปวง คือ การไม่ทำบาปทั้งหมด เพราะบาปกรรมนี้ สามารถที่จะทำให้เราให้ใครก็ตามที่เข้าไปแล้วนั้นชั่ว ทำให้เกิดความทุกข์ ความยากความลำบาก ใครก็ตามที่ทำบาปทำกรรมนั้นจะทำให้เกิดความทุกข์ความเดือดร้อนอยู่ร่ำไป จิตใจนั้นจะได้รับแต่ความทุกข์ ทั้งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต เพราะฉะนั้นบาปนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดทุกข์เดือดร้อนที่เกิดขึ้นทั้งทางกายและทางใจ ใครก็ตามที่ไม่ทำบาปคนเหล่านั้นล้วนจะมีความสุขทั้งในปัจจุบันและในอนาคต การที่คนทั้งหลายเหล่าใดที่ไม่ทำบาปนั้นคนเหล่านั้นล้วนจะต้องมีศีลมีธรรม ล้วนแต่ได้รับการฝึกฝนประพฤติปฏิบัติธรรม ใครก็ตามที่จะทำบุญทำกุศลคนเหล่านั้นจะต้องมีศีล คนเหล่านั้นจะต้องรู้จักศีล รักษาศีลนั้นให้ได้ให้ดีแล้วจะมีความสุขไม่ว่าใครก็ตามที่มีจิตใจที่ดีที่งามนั้นใครก็ตามที่มีความรักคนเหล่านั้นจะต้องรู้จักศีล รู้จักธรรม รู้จักการประพฤติปฏิบัติ และรู้จักการรักษาศีล ศีลคืออะไร คือสิ่งที่จะทำให้คนนั้น ๆ มีความสุขเพราะถ้าใครก็ตามที่รักษาศีลนั้นคนเหล่านั้นจะไม่ทำบาปคนเหล่านั้นจะทำแต่สิ่งที่ดีที่งาม ศีลทั้งหลายเหล่านั้นที่เราสมาฐานกันไปแล้วก็จะป้องกันไม่ให้จิตทุกดวงนั้นไปสู่อบายภูมิทั้ง ๔ อันจะมี เปรต สัตว์นรก อสุรกาย สัตว์เดรัจฉานเป็นต้น อบายภูมิทั้ง ๔ อย่างนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อจิตใดก็ตามที่ละเมิดศีล จิตใดก็ตามที่ไม่รักษาศีล จิตนั้น จะทำให้คนเหล่านั้นไปสู่อบายภูมิ อบายภูมิคือดินแดนแห่งความทุกข์ ใครก็ตามที่ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม โกหก ดိမ်းของมีนเมา ๕ อย่างนี้ จะทำให้ได้รับความทุกข์

เมื่อเกิดความเดือดร้อน ถึงแม้จะมีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้มากมาย มาสั่งมาสอนเวไนยสัตว์มากมาย แต่ถ้าเวไนยสัตว์คนใด จิตใด ดวงใดไม่ปฏิบัติตาม จิตดวงนั้นก็จะมี แต่ความทุกข์อยู่ตลอด เพราะจิตนั้น ๆ ก็จะไปสู่อบายภูมิ อบายภูมิเป็นดินแดนแห่งความทุกข์ สิ่งไม่มีใครต้องการและปรารถนา คนเหล่าใดหรือจิตเหล่าใดก็ตามเมื่อไปสู่อบายภูมิ เมื่อใดจิตเหล่านั้นล้วนแต่มีความทุกข์ เสวยความทุกข์ความเดือดร้อน แม้กระทั่งเรามีร่างกาย รูปนามขันธ์ ๕ นี้เราก็ยังไม่ต้องการความทุกข์ เราต้องการความสุข แต่ถ้าลงไปตรงนั้นแล้ว ลงสู่อบายภูมิแล้วนั้นแล้วชั่ว ความสุขนั้นหาไม่ได้ จะมีความทุกข์ เพราะฉะนั้นเราต้องสำรวจกาย วาจาและสำรวจจิตใจ ของเราให้ดี สำรวจ

กายให้อยู่ในศีลในธรรม ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกาม ไม่โกหก ไม่ดื่มของมึนเมา
 สรรวมวาคือการพูดจาปราศรัย พูดแต่สิ่งที่ดีที่งาม พูดแต่สิ่งที่อยู่ในบุญกุศลอยู่ในศีลในธรรม
 และสำรวมใจด้วยการที่จิตนั้น คิดแต่ส่วนที่เป็นกุศลธรรม คิดแต่สิ่งที่ดีที่งาม ใครก็ตามที่สำรวม
 กาย วาจา ใจ คนเหล่านี้ก็ตามสำรวมกาย วาจา ใจได้คนเหล่านั้นล้วนมีศีล มีธรรม และใครที่มี
 ศีล มีธรรมนั้น คนเหล่านั้นจะมีแต่ความสุขความเจริญทั้งในปัจจุบันและในอนาคต และคน
 ทั้งหลายเหล่านั้นจะไม่ทำบาป ก็สามารถที่จะสามารถสร้างบุญสร้างกุศล มนุษย์ก็ดีเทวดาก็ดี ก็
 ต่างต้องการบุญกุศล ล้วนแต่ที่จะบำเพ็ญเพียรเพื่อที่จะได้บุญกุศล เพื่อให้เกิดบุญบารมีที่ดีที่งามที่
 เกิดขึ้นในจิตใจ แต่เราต้องเข้าใจก่อนว่าบุญคืออะไร บุญนั้นคือความสุขความสบายทั้งทางกาย
 และทางใจสิ่งใดก็ตามที่มนุษย์และเทวดาทั้งหลายได้ทำก็ตาม ถ้ามีความสุขทั้งทางกายทางใจอัน
 นั้นเรียกว่าบุญ

ถ้าเราทำสิ่งที่ดีที่งาม เช่น เรามาทำวัตร สวดมนต์ เติบธรรม นั่งสมาธิ อันนั้นเรียกว่า
 บุญ ก็จะทำให้เกิดความสุขกายสบายใจ จิตใดก็ตามที่มีความสุข ไม่มีความทุกข์ อันนั้นแหละ
 เรียกว่าบุญ ใครก็ตามที่เวลาใดนั้นอิ่มเอิบอิ่มใจสบายใจและมีความสุขอันนั้น เรียกว่าบุญ เหมือน
 สิ่งที่ทำนทั้งหลายที่ได้ไปทำบุญกุศลอะไรต่าง นานาก็ดี ทำบุญกุศลสิ่งใดก็ดี อันนั้นและเวลาที่ท่าน
 มีความรื่นเริงบันเทิงในจิตใจอันนั้นเรียกว่าบุญ บุญคือความสงบ ความสุข ความสบายใจ และ
 กุศลเหล่านั้นคือการอุทิศ มอบอุทิศนั้นให้เป็นกุศล อุทิศให้กับบรรพบุรุษ บรรพชนที่ล่วงลับดับขันธ
 ไปแล้ว หรือว่าจะสังขารหรือว่าตายไปแล้ว เพราะวามมนุษย์และสัตว์ก็ตามล้วนแต่มีการเกิดแก่เจ็บ
 ตาย เมื่อตายไปแล้วนั้น ไม่สามารถที่จะทำบุญกุศลได้ สามารถที่จะรองรับบุญกุศลได้ การที่ญาติ
 พี่น้องทั้งหลายทำให้ แต่ถ้าจิตเหล่าใด ที่เป็นกุศลอยู่แล้วนั้นไซ้ สามารถที่จะประพฤติปฏิบัติธรรม
 ได้อีก คนเหล่านั้น จิตเหล่านั้นล้วนแต่มีบุญกุศลไปในตัว เพราะฉะนั้นเราซึ่งเป็นมนุษย์ ที่มีรูปนาม
 ขันธ์ ๕ พยายาม ทำบุญกุศล ด้วยการรักษาศีลที่ดี ประพฤติปฏิบัติธรรมที่ดี และเจริญภาวนาก็ดี
 คนเหล่านี้ก็ตาม ที่ทำอย่างนี้ คนเหล่านั้นล้วนแต่มีความสุขความเจริญ ทั้งในปัจจุบันและใน
 อนาคต

การทำกุศลให้ถึงพร้อมด้วยการไม่ทำบาปและทำจิตให้ผ่องใสด้วยดำเนินตาม
 หลักธรรมของพุทธศาสนานั้นจะทำให้ช่วยแก้ไขปัญหาคอรัปชั่น ได้ เพราะบุคคลที่ขาดคุณธรรม
 และดำเนินชีวิตที่ไม่พอเพียงมีความโลภเป็นทุนเดิม และบุคคลที่ชอบทำผิดต่อศีลธรรมอันดีและ

กระทำความผิดต่าง ได้ โดยเฉพาะปัญหาคอร์รัปชัน ในบ้านเมืองที่ทวีความรุนแรงขึ้นตั้งแต่ระดับรากหญ้าจนถึงผู้บริหารของบ้านเมืองจนติดอันดับความไม่โปร่งใสในอันดับต้นๆ ของโลก เนื่องมาจากการขาดศีลธรรมจึงทำให้คนทุจริตและคอร์รัปชันมากมาย และแม้ว่าจะเป็นการคอร์รัปชันที่ไม่ผิดกฎหมายและศีลธรรมก็ตามก็ถือว่าไม่ละอายและเกรงกลัวต่อการทำบาป จึงทำให้บ้านเมืองไม่เจริญเท่าที่ควรจะเป็นและทันกับอารยประเทศทั่วโลก

๓.๖ ตัวอย่างการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

การทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในสังคมมีมากมายหลายเรื่องด้วยกัน แต่ในที่นี้จะยกตัวอย่างการลงโทษทางวินัยกรณีทุจริตพอเป็นแนวทาง ดังนี้

๑. เรื่องกรรมเพราะโกงเงินพระ

นางสาวกรรมสนอง เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๕ มีหน้าที่รับ-จ่ายเงินสดประจำวัน และจ่ายเงินคืนให้แก่ผู้ป่วยและออกใบเสร็จรับเงินค่ารักษาพยาบาลตามสิทธิ ของโรงพยาบาล นางสาวกรรมสนอง ได้รับเงินค่ารักษาพยาบาลจาก ผู้มารับบริการ ตามเอกสารเวชระเบียนและตามใบเสร็จรับเงิน (ต้นฉบับ) จำนวน ๔ ครั้ง รวมเป็นเงิน ๘๔ บาท แต่เขียนสำเนาใบเสร็จรับเงิน มีจำนวนเงินน้อยกว่าต้นฉบับและนำเงินส่งให้กับโรงพยาบาล เป็นเงิน ๔.๔ บาท และได้นำเงินส่วนต่างไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว รวมจำนวน ๔ บาท เหตุที่ตรวจสอบพบการทุจริตดังกล่าวเพราะว่ามีพระภิกษุรูปหนึ่ง ได้นำใบเสร็จขอรับเงินค่าเลนส์ตาเทียมมาติดต่อเพื่อจะขอเงินคืน จำนวน ๔, บาท เนื่องจากไม่ได้เปลี่ยนเลนส์ตา เมื่อตรวจสอบก็พบว่าสำเนาฉบับของใบเสร็จรับเงินฉบับดังกล่าว ระบุจำนวนเงินเพียง ๒ บาท และเมื่อตรวจสอบข้อมูลย้อนหลังเทียบกับรายการค่ารักษาพยาบาลตามเอกสารเวชระเบียนคนไข้ในกับสำเนาใบเสร็จรับเงินแล้วพบว่าจำนวนเงินไม่ตรงกันอีก ๓ ฉบับ พฤติกรรมของนางสาวกรรมสนอง ดังกล่าว เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ลงโทษไล่ออกจากราชการ

๒. เรื่องยี่สิบหกล้าน

นางแสง เจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี ๖ มีหน้าที่และรับผิดชอบงานการเงิน บัญชี และจัดทำหลักฐานการเบิกจ่าย รวมทั้งมีอำนาจลงนามเบิกถอนเงินฝากธนาคาร ร่วมกับผู้บริหารโรงพยาบาล ได้เบิกถอนเงินในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของโรงพยาบาล เพื่อนำฝากเข้าบัญชีกระแสรายวัน เงินบำรุงของโรงพยาบาล และได้มอบฉันทะให้นางแสง เป็นผู้รับเงิน แต่เมื่อนางแสง รับเงินจากธนาคารมาแล้วก็ไม่นำฝากเข้าบัญชีกระแสรายวันเพื่อจะออกเช็ค แต่กลับ

ยักยกเงินไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว คือ บัญชีค่าใช้จ่ายพัฒนาสถานบริการโรงพยาบาล ๕ % รวม ๕ ครั้ง เป็นเงินจำนวน ๒,๒๓๓, บาท บัญชีกองทุนพัฒนาโรงพยาบาล ๖% รวม ๓ ครั้ง เป็นเงินจำนวน ๑๓,๖๙๖,๖๓.๓ บาท บัญชีประกันสังคม รวม ๘ ครั้ง เป็นเงินจำนวน ๔,๙๕๓,๑๖๒.๙ บาท นอกจากนี้ นางแสง ยังได้ยักยกเงินฝากธนาคารบัญชีกองทุน และมูลนิธิต่างๆของโรงพยาบาลอีก สรุปรวมทั้งหมดจำนวน ๑๓ บัญชี เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๒๖,๓๔๔,๑๔๘.๘๘ บาท และนางแสง ได้ละทิ้งหน้าที่ราชการไปโดยไม่กลับมาปฏิบัติราชการอีกเลย ต่อมาได้ถูกตำรวจจับกุมดำเนินคดี พฤติการณ์ของนางแสง ดังกล่าว เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ลงโทษไล่ออกจากราชการ

๓. เอาเงินหลวงไปใช้หนี้สหกรณ์

นายเต็ม เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ๕ ได้นำใบถอนเงินไปให้นางชื่อ หัวหน้าสถานีอนามัย ลงลายมือชื่อเพื่อถอนเงินค่าเวรจำนวน ๔ บาท จากนั้น ก็เติมจำนวนเงินเพิ่มลงไปอีกเป็นเงิน ๕๔ บาท แล้วถอนเงินนำไปชำระหนี้ส่วนตัว นอกจากนี้ยังไปบอกนายเชื้อ ให้ลงนามในใบถอนเงินเปล่า โดยบอกว่าจะนำไปเบิกถอนเงินค่าเวร จากนั้นนายเต็ม ก็นำใบถอนเงินไปกรอกจำนวนเงิน ๒๘ บาท แล้วถอนเงินนำไปชำระหนี้เงินกู้สามัญของสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อที่จะขอใช้สิทธิกู้เงินใหม่ในวงเงิน ๘ บาท พฤติกรรมของนายเต็ม ดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ลงโทษไล่ออกจากราชการ

๔. ใครป่วย

นายบุญมี เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ๔ ได้เขียนใบเสร็จรับเงินของสถานีอนามัย (ต้นฉบับ) จำนวน ๙ ฉบับ ว่าได้รับเงินค่ายาจากนางบุญน้อย มารดาของตนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สังกัดกรมหนึ่ง โดยที่นางบุญน้อย ไม่ได้มาตรวจและรักษาพยาบาลที่สถานีอนามัยแต่อย่างใด ส่วนสำเนาใบเสร็จรับเงินนั้นกลับเขียนเป็นชื่อของคนอื่นระบุว่ารับเงินค่าบริการจำนวน ๓ บาท จากนั้นก็นำใบเสร็จตัวจริงไปให้นางบุญน้อย เบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลจากกรมต้นสังกัด เป็นเงินรวมจำนวน ๓.๑ บาท พฤติกรรมของนายบุญมี ดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ลงโทษไล่ออกจากราชการ

๕. อบรมผี

นายปลอม ได้เบิกเงินอบรมคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข โดยไม่มีการจัดอบรมจริง และได้ใช้ลายมือชื่อปลอมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการเบิก แล้วนำเงินไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว ลงโทษไล่ออกจากราชการ

ดังนั้น “เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขทุกท่าน” จะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต โดยไม่ทำการทุจริต หากทำความผิดก็จะต้องได้รับโทษตามตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น และจะทำ

ให้เสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติยศของตนเองและครอบครัว สุดท้ายนี้ขออัญเชิญพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนี้ ถ้าทุจริตแม้แต่นิดเดียว ก็ขอแข่งให้มีอันเป็นไป พูดอย่างนี้หยาบคาย แต่ว่าขอให้มันเป็นไป แต่ถ้าไม่ทุจริต สุจริต และมีความตั้งใจ มุ่งมั่นสร้างความเจริญก็ขอให้ต่ออายุได้ถึง ปี ส่วนคนไหนที่มีอายุมากแล้ว ขอให้แข็งแรง ความสุจริตจะทำให้ประเทศไทยรอดพ้นอันตราย... ภายใน ปี เมืองไทยน่าจะเจริญ ข้อสำคัญ คือ ต้องหยุดการทุจริตให้สำเร็จ และไม่ทุจริตเสียเอง^{๑๗}

ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างดังกล่าวมา เพราะได้เกิดการทุจริตและการประชุมของคณะกรรมการทางวินัย ได้มีมติให้ออกราชการและเพื่อเป็นตัวอย่างที่บุคคลไม่ควรปฏิบัติตามอย่างยิ่ง และเป็นบทเรียนที่สำคัญในการลด ละเลิก พฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต เพราะการทุจริตคอร์รัปชันเป็นหนทางแห่งความเสื่อมทางด้านศีลธรรม จริยธรรม ในที่สุด ความวุ่นวาย การประท้วง การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันก็มากขึ้นตามลำดับ

๓.๗ หน่วยงานที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย

ปัจจุบันนี้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน คือ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก มีหน้าที่ดูแล ป้องกัน ตรวจสอบ ซึ่งนอกจากมาตรการทางกฎหมาย ภาครัฐได้มีมาตรการด้านการเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตควบคู่ไปด้วย ซึ่งเห็นได้ชัดเจนขึ้นเมื่อมีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นการนำหลักธรรมาภิบาล (Good Government) เพื่อแก้ไขและป้องกันการคอร์รัปชัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานหลักในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้แก่ ป.ป.ช ได้กำหนดยุทธศาสตร์การปราบปรามการทุจริต^{๑๘} ไว้ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ปลุกจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และสร้างวินัยแก่ทุกภาคส่วน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : รวมพลังแผ่นดินป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : เสริมสร้างความแข็งแกร่งแก่หน่วยงานต่อต้านการทุจริต

^{๑๗} กลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม สำนักบริหารกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
อ้างในเว็บ[ออนไลน์] แหล่งที่มา: www.moph.go.th/ops/opct.

^{๑๘} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. “แผนยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๖)”, หน้า ๒๒-๒๔.
[ออนไลน์]: แหล่งที่มา: [www.nacc.go.th/more_news.php?cid=36.\(๓๐/๑๑/๒๕๕๔\)](http://www.nacc.go.th/more_news.php?cid=36.(๓๐/๑๑/๒๕๕๔)).

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : สร้างบุคลากรมืออาชีพป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สำหรับยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะต้องมีการนำมากำหนดเป็นมาตรการที่เป็นรูปธรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน โดยมี ป.ป.ช.ทำหน้าที่ประสานภาคส่วนต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันอย่างจริงจัง ทั้งนี้ การดำเนินการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันของไทยได้มีพัฒนาการของการแก้ไขปัญหาระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๐-ปัจจุบัน^{๙๙} การตรวจสอบและป้องกันการทุจริต ดังนี้

๑. มีการส่งเสริม ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก จริยธรรมคุณธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีการป้องกันและเฝ้าระวังเหตุการณ์และพฤติกรรมที่อาจเป็นภัยต่อการทุจริตและประพฤตินิষอบ เช่น มีการตรวจสอบภายใน หรือควบคุมภายใน อย่างเข้มงวดและจริงจัง
๓. มีการจัดการกรณีที่มีการทุจริตที่เกิดขึ้นแล้ว เช่น มีการสอบสวนลงโทษทั้งทางอาญา และทางวินัยอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม
๔. มีการประชาสัมพันธ์ราชการใสสะอาด เผยแพร่ให้ความรู้เรื่องการทุจริตและโทษที่จะได้รับ

๕. มีการสร้างเครือข่ายราชการใสสะอาด เฝ้าระวังการทุจริตโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและภาคประชาชนร่วมมือกัน เช่น แจกเบาะแสการทุจริตของเจ้าหน้าที่ให้ทำการตรวจสอบ สำหรับความผิดของผู้ที่กระทำการทุจริต คือ การทุจริต อาจทุจริตเป็นตัวเงินหรือเป็นประโยชน์อย่างอื่นก็ได้ ผู้ที่ทำความผิดจะต้องได้รับโทษทางอาญา เช่น มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ และมาตรา ๑๕๗ ดังนี้

มาตรา ๑๔๗ บัญญัติว่า "ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด เบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา ๑๕๗ บัญญัติว่า "ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^{๙๙} เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา และอรอร ภูเจริญ. แนวทางการประยุกต์มาตรการสากลเพื่อการต่อต้านการทุจริตของประเทศไทย. ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.). (ปี ๒๕๕๐).หน้า ๕. [ออนไลน์] แหล่งที่มา: http://www.nacc.go.th/ewt_news.php?nid=3825&filename=index. ๑๒/๑๒/๒๕๕๓.

สำหรับความผิดทางวินัยของผู้ทุจริต พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๕(๑) บัญญัติไว้ว่า “การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริตเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงความผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ คณะรัฐมนตรีได้มีมติควรให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้ถูกลงโทษไม่มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จบำนาญ”^{๒๐}

๓.๘ สรุป

สรุปได้ว่าการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยมีการคอร์รัปชันในระดับสูง เนื่องจากขาดความจริงใจในการแก้ไขปัญหาของผู้นำประเทศ คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยยังขาดจิตสำนึกในหน้าที่ที่จะปกป้องรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ ดังนั้น การต่อต้านการทุจริตจึงยังเป็นกิจกรรมที่จำเป็นต้องดำเนินการต่อไปโดยการนำหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขซึ่งจะต้องเร่งกำหนดแนวทางและมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งในระดับองค์กรและระดับบุคคล

การทุจริตคอร์รัปชันในรูปแบบการหาผลประโยชน์ทับซ้อนนี้ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่ชัดเจนว่าการกระทำอย่างไรเป็นความผิดและมองเห็นไม่ชัดเจน อีกทั้งประชาชนยังไม่ตระหนักถึงว่าเป็นการทุจริตคอร์รัปชัน เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจและขาดการตระหนักว่า ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันทำให้ประเทศชาติได้รับความเสียหายอย่างไร จึงเป็นปัจจัยที่มีส่วนส่งเสริมให้ปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศในรูปแบบนี้มีการขยายตัวได้มากขึ้น เมื่อภาคประชาชนอ่อนแอ ในขณะที่ภาคนักธุรกิจ การเมืองมีอำนาจเข้มแข็ง เมื่อมีการใช้อำนาจทางธุรกิจ อำนาจทางการเมือง อำนาจทางความรู้จะสามารถแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างมากมายและพลิกแพลงเพื่อไม่ให้ผิดกฎหมายมากขึ้น จากรูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชันใน ลักษณะผลประโยชน์ทับซ้อนดังกล่าวข้างต้นนี้ หากผู้กระทำเป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงทางการเมืองจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศอย่างมากเพราะสามารถใช้อำนาจในนามของรัฐได้โดยชอบด้วยกฎหมายและเนื่องจากกระบวนการที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในวงราชการตามปกติไม่สามารถจัดการกับการทุจริตของนักการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงได้

แม้ว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จะมีความเป็นอิสระและมีอำนาจตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญซึ่งได้ให้อำนาจอย่างเต็มที่ในการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกระดับและทุกตำแหน่ง แต่นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒

^{๒๐} กลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม สำนักบริหารกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ดารณโหลดข้อมูลได้ที่ w.w.w.moph.go.th/ops/opct.

เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ก็ยังไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำเนินการป้องกันมิให้มีการเกิดขึ้นของปัญหาการขัดแย้งกันของผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมาตรการกฎหมายที่บังคับใช้ในอยู่ในปัจจุบันรวมถึงกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ป้องกันการเกิดขึ้นของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวมยังมีข้อบกพร่องและไม่เหมาะสมกับภาวะในปัจจุบัน รวมทั้งยังไม่เชื่อมโยงเป็นระบบ และอยู่กระจัดกระจายตามกฎหมายต่าง ๆ รวมทั้งอาจไม่ครอบคลุมถึงการทุจริตคอร์รัปชันในลักษณะของผลประโยชน์ทับซ้อนที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไป การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานต่าง อาจจะไม่สามารถควบคุมได้ แต่ถ้าเราดำเนินชีวิตไปตามหลักพุทธธรรมและนำหลักธรรมมาปรับใช้ในชีวิตรประจำวันก็อาจจะสามารถป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันได้ เพราะคนขาดคุณธรรมและค่านิยมอันเป็นต้นเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันในปัจจุบัน